

Algemene Beschouwingen 2010

Bezuinigen en hervormen

Er is slechts één keus: het pad van duurzaamheid en kwaliteit

Statenfractie GroenLinks
Turfsingel 83
9712 KL Groningen
050 3137308

Het College presenteert een beleidsarme voorjaarsnota. Dat dwingt bijna tot het becommentariëren van lopend beleid maar dat doen we normaal al het hele jaar door. Voor vandaag was het sprokkelen. Dat is op zich niet vreemd want de bezuinigingsdiscussie is gevoerd en besluiten in Den Haag zijn er voorlopig niet. Het is de stilte voor de storm en het is de vraag van welke kant die storm komt.

Naast de hoofdlijn van duurzaamheid en hervorming en een aantal losse punten borduurt mijn fractie vandaag verder op de discussie over het middenbestuur en kijkt vast vooruit naar de Statenverkiezingen van 2011.

De tweede beleidsarme Voorjaarsnota op rij, en dat is direct het grootste probleem voor mijn fractie. De economische situatie schreeuwt om beleid. Er is de noodzaak van een versnelde transitie naar een duurzame economie en het College van GS blijft meer dan 2 jaar op haar spreekwoordelijke gat zitten.

Welk perspectief wordt er geboden aan de MKB bedrijven? De doelstellingen van 100.000 duurzame woningen en 100.000 duurzame auto's worden bij lange na niet gehaald. Waar is de intensivering? Het gaat hier toch om twee peilers van het energieakkoord? De investeringen in infrastructuur en grote projecten zijn onvoldoende om het pad naar duurzaamheid te plaveien. Bovendien hebben die projecten niet de energiezuinige of CO2 neutrale economie als doel. Denkend aan het College bekruipt ons een gevoel van matheid, mijnheer de voorzitter.

Het is erger. Het College zit angstig in een hoekje naast de geldpot te wachten of de boze buitenwereld er een greep in gaat doen. Ja, mijnheer de voorzitter, dat gaat die boze buitenwereld doen alleen al omdat die geldpot er is. Hoe klein die ook is ten opzichte van andere provincies, een ministerie of grote gemeente.

Elan

De provincie moet dus meer elan uitstralen en een éénduidige ontwikkelingsrichting kiezen. GroenLinks wil het ruimtelijk-economisch beleid helemaal in een duurzaam kader plaatsen. En voor dat pad wil GroenLinks geld vrij maken. Naast vrij besteedbaar budget gaat het om de mee- en cofinancieringsreserves, delen van de algemene reserve en om nieuwe middelen. Ik wijs erop dat Seaports voor het lopende jaar opnieuw een overwinst van €25 miljoen verwacht. De stukken liggen in de Statenkast. Het komt erop neer dat GroenLinks het geld dat is verdiend met de grondverkoop aan kolenboeren, wil inzetten om de marktpositie van die kolenboeren te ondermijnen. Datzelfde geldt voor een deel van de koerswinsten op Essent. Economische ontwikkeling is immers een proces van creatieve destructie.

Autarkische dorpen

Als kandidaat Statenlid lanceerde ik in 1999 de Zonnewierde, een nieuw dorp gestoeld op een nieuwe vorm van samenleven en samenwerken. Het dorp was grotendeels zelfvoorzienend qua energie. Het had zijn eigen windmolen en zonnecentrale. Twaalf jaar later zoekt mijn fractie naar een revival van enkele onderliggende gedachten maar nu gericht op bestaande dorpen. Het afgelopen decennium heeft veel nieuwe ontwikkeling gebracht. Biomassa, groen gas, mestvergisting stonden toen in de kinderschoenen. Geothermische energie (WKO) is nu een toegepaste techniek. De elektrische auto was ver weg en het digitale tijdperk is met reuzensprongen vooruit gegaan.

Coöperatie/samenwerking met en tussen burgers! Is er, mijnheer de voorzitter, een beter aangrijpingspunt voor het voeren van beleid, misschien wel juist in krimpgebieden.

Bijvoorbeeld, dorpsbewoners die met boeren in de omgeving een vergister gaan exploiteren voor eigen gebruik. Het initiatief van Zijldijk is bekend. Het energiekenniscentrum van de Hanzehogeschool en de RUG zijn instellingen die vanuit hun eigen visie op kennisontwikkeling aansluiten op deze beweging.

GroenLinks heeft het wenkend perspectief voor ogen van honderden Groningse dorpen en wijken die voor hun nutsvoorzieningen in principe onafhankelijk worden van de hoogspanningsnetten of van gasleidingen.

Vraag:

- Is dit College bereid om pilots voor coöperatieve energieverenigingen op te nemen als speerpunt in het nieuw te sluiten energieakkoord dat in 2011 wordt verwacht?

EPC norm

Scherpe regelgeving blijkt meestal een zeer effectief middel te zijn voor de overheid. De aangescherpte energieprestatienorm van het noorden strandde om één minuut voor twaalf bij een demissionaire minister. Twee jaar voorbereiding gingen daarmee mogelijk naar de Filistijnen. Mijnheer de voorzitter, GroenLinks laat het daar niet bij zitten. Ook onze kamerfractie pakt dit op. Wat gaat het College doen?

Lichtarmaturen provinciale wegenverlichting

Mijn fractie verwacht een duidelijke planning en intensivering op het punt van de duurzame, provinciale wegverlichting. Het gaat om concrete effecten, maar ook om de voorbeeldwerking naar gemeenten en bedrijven.

DWK moet afrekenbaar worden op de snelheid waarmee masten en armaturen worden vervangen. DWK moet “business as usual” vergeten. Mijn fractie denkt ook eerder aan een korting als de doelen niet worden gehaald, in plaats van vooraf een compensatie geven voor extra kosten.

Windmolens

Groenlinks vindt het logisch als het nieuwe kabinet straks met nieuwe capaciteitseisen komt. Mijn fractie is daar voor. De provincie Groningen is altijd in staat gebleken om zelf locaties aan te wijzen. Dat hoeft het Rijk niet voor ons te doen. De provincie kan dat zelfs beter. Daarnaast vindt mijn fractie dat Provinciale Staten moeten starten met de procedure om nieuwe zoekgebieden in het POP onder te brengen.

Het Friese EconomieHûs

De kop van *Het Friesch Dagblad* van 19 juni luidde: *Fryslân pept als één blok economie op*. Een mooie provincie, een mooie kop en ze hebben er ook nog veel geld voor over.

Het gaat hier om plannen voor een Fries Ondernemershûs, een front office voor ondernemers die iets met de overheid moeten. Het initiatief komt over als een intelligente vorm van samenwerken. Ook in Groningen willen we immers de concurrentie tussen bedrijventerreinen minimaliseren.

Maar mijnheer de voorzitter, GS van Fryslân willen ook een eigen Fries ontwikkelbedrijf, met een organisatiestructuur die vergelijkbaar is met de ontwikkelpoot van de NOM. Achtergrond is dat Fryslân een deel van haar NUON middelen wil inzetten voor bijvoorbeeld een Fries Duurzaam Energiebedrijf. Ik zou ze applaus moeten geven.

Je kunt dit echter ook zien als de zoveelste uiting van diepere gevoelens van Fries separatisme.

Vragen aan het College:

- Vindt het College ook dat dit op termijn kan leiden tot ondermijning van een gezamenlijke ontwikkelstrategie?
- Hoe zit het met de plannen voor een Gronings Ondernemershuis en een Gronings Duurzaam Energiebedrijf?

GroenLinks heeft dat laatste wel vaker als suggestie naar voren gebracht maar dat heeft niet geleid tot een diepgaand debat. Uit onderzoek van de *Boston Consulting Group* blijkt dat maar liefst 40% van de gemeenten een eigen duurzaam energiebedrijf wil. Ook provincies, zoals Limburg en dus Fryslân, zijn actief en het stadium van denken is daarbij al lang gepasseerd. Wat is de verklaring dat dit in Groningen blijft liggen?

Hervormen van het middenbestuur: een vervolgstap?

GroenLinks zet in op het verminderen van bestuurlijke en ambtelijke drukte. Dat kan niet vrijblijvend zijn. Mijn fractie heeft zich al uitgesproken voor het intensiveren van de noordelijke samenwerking, voor een positie als pilotregio. Mijn fractie gaat daarbij structuurdiscussies niet uit de weg. Maar dat moet wel functioneel zijn. Met die Friezen wordt het waarschijnlijk helemaal niks, maar hoe zit het met de Drenten? Het volgende speelt bijvoorbeeld al:

- Het grootstedelijke samenwerkingsverband Groningen – Assen
- Het Samenwerkingsverband in de Veenkoloniën
- De gezamenlijke structuurvisie Leek-Noordenveld
- Het gezamenlijke OV bureau als uitvoeringsorgaan in heel Groningen en Drenthe
- De waterhuishoudkundige inrichting met de grensoverstijgende waterschappen

Mijn fractie pleit niet voor een fusie tussen Groningen en Drenthe. Maar het is wel logisch om deze optie beter te bestuderen en de consequenties en effecten in beeld te brengen, bijvoorbeeld als het gaat om de bestuurlijke drukte.

Station Duurkenakker

Het onderzoek naar de potentie van een stationnetje tussen Veendam en Zuidbroek was positief. Gedeputeerde Jager wil echter dat de gemeente, als wegbeheerder, de financiering van een tijdelijk station zelf regelt. GroenLinks vindt dat te kort door de bocht. GroenLinks en het CDA hebben eerder voor dit stationnetje gepleit. Mijn fractie beschouwt de gemeente dan ook niet als enige initiatiefnemer. Het verzoek aan het College is om samen met de gemeente te zoeken naar financiële middelen. Afhankelijk van de beantwoording overweegt mijn fractie om in tweede termijn een motie in te dienen.

COS

Mijn fractie heeft in maart een amendement ingediend om de subsidie van het COS grotendeels in stand te houden. Dat is niet gehonoreerd. Het COS komt nu met een fundamenteel andere invalshoek. De GroenLinks fractie staat open voor deze optie. Hoe staat het College daar in?

EHS en kwaliteit van leven

Al decennia blijkt dat de biodiversiteit in de provincie verslechtert. De stand van de natuur is om te huilen (de weidevogels, de akkervogels, etc.). De kwaliteit van leven gaat achteruit en dan is het van belang om het roer voor de lange termijn vast in de hand te houden. Het CDA legt het EHS beleid uit als een bedreiging van de boerenstand. Wat een onzin. De afname van het aantal boeren wordt door andere trends bepaald. Voor GroenLinks is het steeds de vraag hoe je een verrijking van de biodiversiteit kan koppelen aan een duurzame ontwikkeling van de landbouw. Echte dialoog en samenwerking leiden tot het bouwen van bruggen en die

komen er niet als tegenstellingen worden benadrukt. GroenLinks staat volledig achter de EHS. Op dit moment zijn er voldoende middelen om ook de volgende bestuursperiode door te gaan op de ingeslagen weg.

Krimp

Wat is er gebeurd dat Limburg ineens meer geld krijgt dan Groningen. Waar was de sterke lobby van Groningen toen dat nodig was? Kan het College ons dat uitleggen?

Amendement

- GroenLinks was altijd groot voorstander van de Wonen, Welzijn en Zorg reserves. Samen met de PvdA is er een amendement ingediend om de middelen voor dezelfde doelgroepen te behouden en dat in krimpgebieden te concentreren.

Leefbaarheidsfonds

GroenLinks kijkt primair naar het effect voor de kwaliteit van dienstverlening aan de burgers. Het leefbaarheidsfonds is eigenlijk minder van hetzelfde, terwijl er ook nog eens veel procesgeld wordt opgebrand.

Duidelijk is dat er in de opstartfase extra procesgeld nodig is, maar mijn fractie wenst in het meerjarig traject een verlaging van proceskosten te zien. Het moet gaan om resultaat gerichte acties met concrete projecten waar burgers direct bij betrokken zijn. Wij steunen dan ook de PvdA motie hierover. In een volgend stadium zullen we aansturen op een maximum bedrag of een percentage voor procesgeld.

MOTIE monitoring

Cultuur Kader en keuzecriteria: De instellingen in Kunst en Cultuursector worden geconfronteerd met een vorm van tenderregeling en beauty test waarbij het advies van de *Kunstraad* een centrale rol zal spelen. Het moet niet zo worden dat degene die het beste creatieve gedachten aan papier kan toevertrouwen hoog zal scoren.

De Staten zijn hier bij betrokken. Hier ligt de verantwoordelijkheid voor de besluiten in finale zin. Vandaag gaat het om de criteria. De weging van die criteria en de beoordeling van de plannen en het Kunstraad advies komt later. GroenLinks is van mening dat de set aan criteria voldoende basis biedt voor de Kunstraad om een advies op te baseren.

Het tijdspad was echter te krap en daarom heeft mijn fractie samen met de PvdA een motie ingediend.

Nieuw collegeakkoord

Vandaag leggen we weinig moties en amendementen voor. Als GroenLinks in maart 2011 een onderhandelingspositie heeft, dan komt GroenLinks echter op veel onderwerpen terug: EHS-beleid; de omslag naar een duurzame, energiezuinige, CO2 neutrale economie; de autarkische dorpen; windenergie, een pay-out ratio van Seaports en het COS, om maar enkele te noemen.

PVV

Ik kom bij mijn slotopmerking. Vorig jaar heeft mijn fractie al iets gezegd over de opkomst van de PVV bij de Europese verkiezingen in Oost-Groningen. Het gevoel van onvrede bij veel mensen heeft geleid tot politieke versnippering in de Kamer en in veel gemeenteraden. Politici spelen in op zorgen bij mensen die in de knel zijn gekomen, soms vanuit berekening, soms vanuit rancune. Het is mede aan ons om bij de Statenverkiezingen duidelijk te maken dat de PVV de burgers van Groningen weinig concreets te bieden heeft.

Mijnheer de voorzitter, het is helemaal niet gewoon om iemand voor rotte vis uit te maken. Het is helemaal niet gewoon iemand het recht te ontnemen om zichzelf te willen ontplooien. Politici hebben een voorbeeldfunctie en politiek geruzie kan leiden tot escalaties tussen groepen en individuele burgers. Veel publicisten hebben daar hun analyses op los gelaten, ik voeg er slechts één mening aan toe.

Ik wil mijn collega Statenleden vandaag een groot compliment maken. Ondanks de politieke verschillen en de diversiteit aan gebekte vogeltjes wordt er in deze zaal steeds respect getoond voor de ander. Samenwerking is iets dat in deze zaal wordt begrepen! Laten we dat vooral zo houden en niet meegaan met de spelverruwing zoals die in de landelijke en ook de Stadse politiek zichtbaar is. Waakzaamheid blijft geboden.

Dank u wel

N.B. De tekst die in de Staten is uitgesproken is de uiteindelijke bijdrage van GroenLinks aan de Algemene Beschouwingen 2010.